Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування Новгородківського районного суду Кіровоградської області

27.02.2026

м. Кропивницький, 2026

І. Вступ

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно доФакультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 27.02.2026 групою національного превентивного механізму (далі - НПМ) здійснено відвідування Новгородківського районного суду Кіровоградської області (далі – суд, установа) у складі:

Мараховська Світлана Юріївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Матназаров Михайло Володимирович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Місцезнаходження суду: вул. Дружби, 126, с-щ. Кам'янець, Кропивницького району, Кіровоградської області, 28200.

Керівництво суду:

Рачкелюк Юрій Васильович, голова суду.

Відвідування проводилось в присутності:

Осієвської Тетяни Олександрівни, заступника керівника апарату суду.

З боку керівництва суду перешкод при відвідуванні установи не було. Заступник керівника апарату суду сприяла роботі групи НПМ.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» установа є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому законом. Суд розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Організаційне та фінансове забезпечення діяльності суду здійснює Державна судова адміністрація України через Територіальне управління Державної судової адміністрації України у Кіровоградській області.

Суд розміщується у двоповерховій будівлі.

Будівля суду облаштована двома входами/виходами – основний (центральний) та службовий (конвойний).

На центральному вході розміщено інформаційну вивіску з найменуванням судового органу (фото 1, 2).

Штатна чисельність працівників суду – 16 штатних одиниць, з них суддів –3, на час відвідування вакантні посади в суді відсутні.

Кількість заявок суду на конвоювання ув'язнених/засуджених за місяць – 3. Кількість доставлених ув'язнених/засуджених до суду на підставі заявок на конвоювання за – 3.

У будівлі суду обладнано 3 зали судових засідань, дві з яких (зал № 1 та зал № 2) обладнані для розгляду кримінальних справ (фото 7, 8).

Зали обладнані загородженням для розміщення підсудних, яке виготовлено з органічного скла з дотриманням вимог ДБН В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 №175 (далі – ДБН В.2.2-26:2010) (фото 7, 8).

Також наявна система відеоконференцзв'язку для проведення судових засідань (процесуальних дій) у режимі відеоконференції.

Освітлення природне і штучне в задовільному стані.

Вікна зал судових засідань для розгляду кримінальних справ заґратовані, що дозволяє забезпечити безпеку в суді та відповідає вимогам пункту 11 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженого спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція). Зали судових засідань обладнані необхідною технікою та технічними засобами фіксування судового процесу з можливістю відеозапису судового засідання.

У приміщені будівлі суду встановлені інформаційні стенди з необхідною інформацією для громадян для роботи із документами (фото 13, 14).

Працівниками Служби судової охорони здійснюється пропускний режим та охорона суду.

Також групою НПМ з'ясовано, що на пості співробітників Служби судової охорони знаходиться медична аптечка для надання першої домедичної допомоги (фото 5). Ще одна аптечка для надання першої домедичної допомоги знаходиться у заступника керівника апарату суду (фото 6).

Конвоювання підсудних здійснюється з службового входу до зали судових засідань № 1 на першому поверсі та до зали судових засідань № 2 на другому поверсі сходами та коридорами загального користування (фото 3, 4).

В день відвідування у суді не перебували підсудні (засуджені).

В підвальному приміщенні суду наявна захисна споруда (протирадіаційне укриття № 42675), яка розрахована на 150 осіб, та згідно Акту оцінки стану готовності захисної споруди цивільного захисту готова до використання за призначенням.

Попереднє відвідування суду не проводилось.

ІІ. Факти, виявлені під час відвідування

Порушення права на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. Під час відвідування приміщень суду встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010, де визначено, що кількість камер для

підсудних (засуджених) слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Беручи до уваги викладене, в зазначеному суді, де розташовано дві зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано шість камер.

Згідно із завданням на проектування кількість камер для підсудних (засуджених) може бути збільшена для забезпечення роздільного розміщення чоловіків і жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізольованого тримання осіб, котрим заборонено спілкування між собою.

У порушення вказаних норм в приміщенні суду наявні лише дві камери (фото 10), що не забезпечує роздільного розміщення чоловіків і жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізольованого тримання осіб, котрим заборонено спілкування між собою.

Порушення на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

2. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, невідповідність вимог пункту 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010, у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими), що унеможливлює реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини (далі – ЄСПЛ) констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

3. У порушення вимоги п. 13 Інструкції та п. 7.1.9 ДБН В.2.2-26:2010, в приміщенні суду не забезпечено ізольований маршрут конвоювання підсудних (засуджених). Із конвойного приміщення до залів судових засідань конвоювання здійснюється загальними сходами та коридорами доступними для сторонніх осіб. Зазначене призводить до порушення права на безпеку як відвідувачів, працівників суду, так і підсудних (засуджених).

Окрім того, у порушення вищезазначених вимог, коридори, якими

здійснюється конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених, не обладнано кнопками звукової сигналізації.

4. Також у порушення вимог пункту 5.11 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 14 Інструкції, на території біля суду (службовій зоні) не обладнано бокс заїзду спеціального конвойного автомобіля й висаджування осіб, що перебувають під вартою.

Порушення прав осіб з інвалідністю (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України) та маломобільних груп населення.

5. Відповідно до вимог ДБН Інклюзивність 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення» затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування в будівлі.

Так, у порушення вимог пунктів 6.1.8 та 6.3 ДБН Інклюзивність, приміщення суду не обладнано внутрішніми пандусами, вертикальним підйомником або ліфтом, у зв’язку з чим маломобільні групи населення, без сторонньої допомоги, не можуть вільно пересуватись приміщеннями суду.

6. Окрім цього, у порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарні вузли у приміщені суду не пристосовані для користування маломобільними групами населення у зв’язку з відсутністю у них поручнів та можливості людині на кріслі колісному потрапити до санітарної кімнати.

ІІІ. Рекомендації

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України у Кіровоградській області та Долинському районному суд Кіровоградської області відповідно до їх компетенції:

1. Вжити заходи щодо запобігання порушенням, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.

2. Обладнати бокс для заїзду спеціального автотранспорту варти та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених біля зовнішнього спеціального входу;

3. Забезпечити кількість камер для підсудних (засуджених) з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ;

4. Вжити заходів щодо обладнання кімнати для роботи адвоката з обвинуваченими (підсудними), засудженими;

5. У приміщенні суду забезпечити ізольований маршрут конвоювання підсудних засуджених від камер до зал судових засідань для розгляду кримінальних та обладнати такий маршрут кнопками звукової сигналізації;

6. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови пересування приміщенням суду.

До звіту додаються: фотофікасація на 8 арк.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини **Світлана МАРАХОВСЬКА**

Фотознімки отримані за результатами відвідування

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

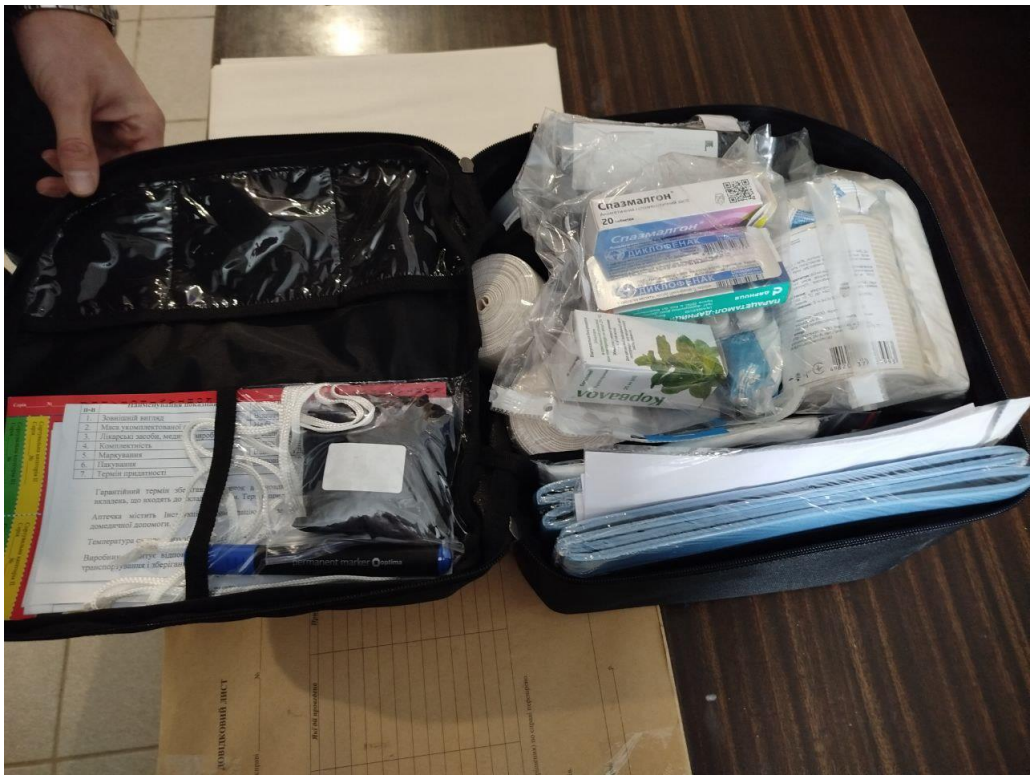

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Фото 12

Фото 13

Фото 14

